

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Zvolte položku.   bakalářské práce z Historie

Autor: Johana Hartmannová

Název práce a bibliografické údaje: Fenomén památníků jako míst paměti mezi lety 1945–2015

Autor posudku: PhDr. Jan Randák, Ph. D.

A) Posouzení obsahu

Definice cílů práce, stanovení výzkumných otázek	velmi dobře
Metodologie práce	výborně
Koncepce a struktura práce	výborně
Práce s prameny	výborně
Schopnost analýzy, interpretace a kritického myšlení	výborně
Invenčnost a původnost	výborně

Pokud je potřeba, zejména v případě hodnocení „neprospěl“ doplňte hodnocení psaným komentářem:

Autorka předkládá na první pohled poctivou bakalářskou práci. Vyzbrojena stále ještě populárním konceptem míst paměti pohlíží na praxi zakládání a provozování památníků na českém území v době „přející“ těmto objektům. Jsem rád, že pisatelka nezůstala jen a pouze u práce se sekundárními texty či veřejně dostupnými brožurami a dobovou publicistikou, ale že se na působení části vybraných míst podívala i optikou archivních materiálů. Jejich prostřednictvím mohla zohlednit obtíže a problémy spojené se zakládáním či právě organizací a působením daných památníků. Škoda jen, že podobný archivní výzkum neprovedla v případě Let u Písku a Hodonína u Kunštátu. I ověřené mlčení místních, okresních či krajských orgánů a jejich dílčích struktur (nejčastěji kulturní komise jednotlivých národních výborů) by mělo svou výpovědní hodnotu.

Osobně trochu lituji, že se v rámci úvodu své práce autorka nepokusila přesněji určit cíl práce. Ne že by čtenáře neinformovala o tom, co na něj v rámci textu čeká – popis vzniku památníků a jejich působení s ohledem na politické proměny v Československu. Myslím si však, a to je

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

můj „apel“ na autorku pro její budoucí práci, že za oním přiznaným *popisem* jakožto obsahem práce by měla být hned deklarována a zodpovězena otázka: a proč se tématu věnovat? Proč je dnes aktuální? Co a o čem nám autorčin výzkum řekne?

Možná jsem však jen v jejím textu něco přehlédl a pisatelka bude se mnou v tomto bodě polemizovat...A proto tento můj postřeh níže převedu do jedné z otázek k obhajobě.

B) Posouzení formálních náležitostí

Seznam pramenů a literatury, práce s literaturou	výborně
Poznámkový aparát	výborně
Formální struktura práce	výborně
Stylistická a jazyková úroveň	výborně
Přílohy (pokud jsou)	Zvolte položku.

Pokud je potřeba, zejména v případě hodnocení „neprospěl“ doplňte hodnocení psaným komentářem:

K formálním náležitostem nemám žádný komentář.

C) Celkové zhodnocení

1) Celkové shrnutí (povinné, alespoň 500 znaků)

Celkově považuji práci za dobrou. Již výše jsem vyjádřil svůj postoj k předkládanému textu. Na tomto místě mohu ještě doplnit, že autorčin počín považuji (z hlediska její budoucí práce) za výchozí bod jejího dalšího zájmu, jenž se již nespokojí pouze s popisem vybrané problematiky, ale pokusí se o navazující tázání, pro které se stane popis nějaké situace pouze prostředkem, východiskem.

Pokud by chtěla autorka setrvat i nadále v oblasti paměťových studií, výzkumu vzpomínání, paměti a míst paměti, měla by podle mého soudu vyprecizovat své vyjadřování tak, aby skutečně reflektovala dynamiku a proměnlivost paměti/vzpomínání ve vztahu k vybraným

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

místům, tj. místa nemají nějakou (nadčasovou, esenciální, jedinou pravou) paměť, ale daná místa, objekty atd. jsou ve vztahu k paměti/vzpomínání médiem, prostředkem, viz například ne úplně přesné vyjádření: „Nositelem paměti mohou být památníky, muzea, mohyly, ale i prostá krajina, názvy ulic, festivity nebo významné osobnosti.“ *Nositel* evokuje zdání jedné správné paměti... Stejně tak by neměla skákat Pierru Norovi na lep, když tento francouzský historik ve svém textu o místech paměti utváří z dnešního pohledu poněkud schematictější vztah mezi *spontánní, emotivní a živou pamětí a neosobní historií*. Nemyslím si, že je tato polarita i přes demonizaci postmoderních impulsů vůči historiografii dnes jednoduše udržitelná. I vědecká historie má svou subjektivní povahu a dovede být velmi živá.

Stejně tak by neměla pisatelka podléhat některým zažitým klišé – poválečná obnova Lidic bezprostředně po osvobození v květnu 1945 nemusí být nutně *komunistickým příběhem* obce, jak uvádí, ale možná v danou chvíli mnohem spíše příběhem *třetirepublikovým, lidově demokratickým*.

Ke konkrétní problematice vskutku zajímavého vývoje poválečných Lidic bych autorce doporučil útlou, nicméně informačně zajímavou brožurku Gabriely Havlůjové „Lidice po Lidicích“, v nichž se autorka věnovala poválečnému dění pomocí metody orální historie. Obecně o místech vzpomínání na národní oběti a velikány psal Marek Nekula v kulturně historicky zaměřené knize „Smrt a zmrtnýchvstání národa: sen o Slavíně v české literatuře a kultuře“.

A konečně škoda, že v práci autorka několikrát zmíní *politiku paměti*, aniž by blíže tento pojem definovala či vztáhla k relevantní domácí či zahraniční literatuře. Nakonec možná právě *politika paměti* by přitom mohla být pojmem pro pisatelku klíčovým a zastřešujícím, protože v konečném důsledku není její práce o ničem jiném...

I přes veškeré mé doplňující komentáře a návrhy nicméně považuji práci na bakalářské úrovni za podařenou.

2) Případně navrhovaná témata či otázky k obhajobě

V případě některých památníků autorka zmiňuje technické, organizační, praktické problémy a nedostatky v rámci jejich budování a působení. Tato skutečnost samozřejmě kontrastuje s rétorikou komunistické moci, jež z daných míst učinila své vlastní symboly a prostředky politiky paměti a dějin. Tento aspekt v předkládané práci považuji za velmi zajímavý.

Autorce bych se proto chtěl zeptat jen zdánlivě banálně – co nám tato skutečnost napovídá? Jak sama toto pnutí interpretuje? Co nám to říká o komunistickém režimu?

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Navazuji již výše avizovanou otázkou k celé práci a opět se ptám – proč si autorka vybrala dané téma? V čem problematiku památníků považuje i dnes za aktuální? Co nám zvolené téma může dnes sdělit?

Zatímco v případě Lidic, Ležáků či Terezína autorka pracuje s materiály z místních archivů, v případě Letů u Písku či Kunštátu u Hodonína tak nečiní. Proč tedy zde archivní výzkum absentuje?

3) Závěrečné doporučení

Práci **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou **výborně**

V Praze, dne 3. 6. 2019

Podpis: Jan Randák